

Eind november brengt de Europese Commissie haar Mededeling met opties voor het 'GLB na 2013' uit. In de Europese Unie wordt het landbouwbeleid van de lidstaten van oudsher gemeenschappelijk of gezamenlijk gevoerd – vandaar GLB of Gemeenschappelijk Landbouwbeleid. Nadien volgen de concrete voorstellen. Op basis van deze voorstellen zullen de Raad van Ministers én het Europese Parlement beslissingen nemen.

Met het oog op dit debat hebben alerhande politieke en maatschappelijke geledingen in Europa stellingen ingenomen over de toekomst van het Europese landbouw- en plattelandbeleid.

In de aanloop naar de Mededeling van de Europese Commissie brengen wij u de belangrijkste stellingen, onder de noemer 'Het GLB na 2013 volgens ...'

Het GLB na 2013 volgens ...

- de Boerenbond
- de wereld
- de Europeanen
- de Europese boerenbond
- de Europese Commissie
- de Europese sociale partners – regio's
- het Europees Parlement
- de Raad van Ministers
- Wallonië en de buurlanden
- de Vlaamse ngo's
- de Vlaamse overheid

Het GLB na 2013 volgens de Europeanen

Om het debat over het GLB na 2013 voor te bereiden, opende de Europese Commissie dit voorjaar een publiek debat op het internet. Ze vroeg aan burgers en maatschappij hun mening over het 'hoe' en het 'waarom' van een gemeenschappelijk landbouwbeleid én naar suggesties voor het GLB van morgen. De Europese Commissie wil dat het GLB na 2013 maatschappelijk gedragen is. Ze hecht dan ook veel belang aan zulke debatten en zal ook later opnieuw zo'n debat organiseren, wanneer ze haar mededeling met opties voor het toekomstig GLB uitgebracht zal hebben.

EUROPA

■ Pieter Verhelst (Studiedienst) en Jacques Van Outryve

Dat publieke debat stond niet alleen. In het voorjaar werden de resultaten van de jongste Eurobarometer over het GLB bekendgemaakt. De Eurobarometer is een opiniepeiling die de Europese Commissie al houdt sinds 1973 over allerhande maatschappelijke aangelegenheden. Zo houdt ze de vinger aan de pols. De resultaten van de enquête waren mee aanleiding voor het publieke debat, ook al waren ze zeer positief voor het GLB. De grote meerderheid van de ondervraagden (90%) zegt dat de landbouw en het platteland zeer belangrijk zijn voor de toekomst van Europa, dus staan ze achter de sector. Maar de kennis van het GLB is beperkt. Slechts 41% heeft er ooit van gehoord.

De voorkeur van de ondervraagden gaat uit naar een Europees landbouwbeleid boven een nationaal beleid. Dat GLB moet op de eerste plaats gericht zijn op de kwaliteit en veiligheid van het voedsel (65%), op redelijke prijzen voor consumenten (49%), op bescherming van het milieu (41%) en op een correcte levensstandaard voor de boeren (41%). De nieuwe doelstellingen van het GLB worden door 85% ondersteund, met bovenaan behoud van het

platteland (93%) en steun voor de inzet tegen klimaatverandering (89%). Een meerderheid van de ondervraagden vindt dat boeren aangespoord moeten worden om bij voorkeur biologisch te telen (84%), om bij te dragen aan de productie van hernieuwbare energie (83%), maar ook om gebruik te maken van de vooruitgang in de biotechnologie (77%). De grote meerderheid (83%) vindt dat de EU de landbouw verder moet ondersteunen. 72% vindt dat de huidige begroting volstaat of zelfs nog moet toenemen. 14% wil de komende tien jaar minder middelen voor het GLB en de overige 14% heeft geen mening ... Je kan de resultaten opsplitsen per lidstaat, wat enkele interessante verschillen oplevert. We gingen er eerder in *Boer&Tuinder* op in. De resultaten maken ons slechts wijzer wanneer we ze vergelijken met de voorgaande. Met andere woorden, vooral de evolutie van de mening van de Europeanen over de landbouw en het landbouwbeleid is van belang. En die zit in de lift!

Publiek debat

Van 12 april tot 11 juni hield de Europese Commissie op het internet een publiek debat over het GLB. Drie categorieën van respondenten werden uitgenodigd om te reageren: het grote publiek, de rechtstreeks belanghebbenden of zogenaamde stakeholders (landbouworganisaties, federaties van handel, voedingsindustrie en toeleveringsbedrijven) en onderzoeksinstanties. Het publiek werd gevraagd online te reageren met antwoorden op vier vragen over het 'hoe' en het 'waarom' van het GLB en suggesties voor het GLB van morgen. Aan stakeholders en onderzoeksinstanties werd ook om een gedetailleerder standpunt gevraagd. In diezelfde periode verzocht de Commissie het Europees netwerk van plattelandontwikkeling om bij zijn leden-organisaties het debat op te starten en een gelijkaardige bijdrage te leveren. Alle inzendingen zijn met naam en toenaam op het internet te vinden. Aantal bijdragen: grote publiek (5473), belanghebbenden (93), onderzoeksinstanties (80) en plattelandnetwerken (36) uit alle lidstaten. De meeste kwamen uit Duitsland (1440) en Polen (1053).

Het jaar 2008 – met de dreigende schaarste en hoge prijzen – heeft sporen nagelaten.

De standpunten zijn zeer uiteenlopend, van hevige voor- tot hevige tegenstanders van het huidige GLB, pleidooien voor afschaffing en voor versterking van het GLB. Toch tekenden zich enkele gemeenschappelijke lijnen af. Het GLB moet instaan voor voedselzekerheid en voedselveiligheid. Het jaar 2008 – met de dreigende schaarste en hoge prijzen – heeft sporen nagelaten. Het GLB moet echter ook de diversiteit in de Europese landbouw vasthouden, en die is met de uitbreiding van de EU zeer groot geworden. Concurrerende en mogelijke concurrerende sectoren en bedrijven moeten aangezet worden om marktgericht te werken. Ze moeten kunnen steunen op innovatie, onderzoek en ontwikkeling. Andere sectoren en bedrijven moeten via allerhande wegen geholpen worden in hun voortbestaan.

Algemeen wordt erkend dat de markt heel wat publieke diensten die de landbouw levert – en ook in de toekomst moet blijven leveren – niet vergoedt. De juiste betaling van dergelijke diensten op de ene of de andere manier zal dan ook een sleutelrol spelen in het GLB na 2013. Dat GLB moet ook rechtvaardiger zijn wat de verdeling van de middelen betreft

De Europese Commissie heeft met haar debat burgers en maatschappij wakker geschud en ongetwijfeld ook slapende honden gewekt.

voor kleine bedrijven. Bescherming van het milieu en behoud van de biodiversiteit staan vooraan in veel reacties. En het GLB mag geen schade berokkenen aan de economieën en de voedselproductie in ontwikkelingslanden.

Noteer dat zowat alle denkbare organisaties gereageerd hebben en zich op aangegeven van de Commissie bezonnen hebben over het GLB. Velen waren zich wellicht voordien van dat GLB niet bewust, maar zijn dat nu wel. De Europese Commissie heeft met haar debat burgers en maatschappij wakker geschud en ongetwijfeld ook slapende honden gewekt. De toekomst zal het uitwijzen.

De resultaten van het publieke debat en van de Eurobarometer werden op 19 en 20 juli in Brussel samengelegd en besproken op een grootse conferentie. Daar werd duidelijk wie allemaal betrokken is bij het landbouwbeleid en een vinger in de pap wil hebben bij het uittekenen van het GLB na 2013. De landbouwsector voelt zich dan ook gesteund voor een sterk GLB ook morgen, maar niet iedereen heeft daarom dezelfde bedoelingen met het GLB. Zoals gezegd, houdt de Europese Commissie de komende maanden een nieuw publiek debat over haar mededeling, met opties voor het GLB na 2013 dat zij op 17 november zal uitbrengen. Dan zal zowat iedereen zijn zeg wel hebben gedaan en is het aan de politiek om te beslissen.

INFORMATIE – Eurobarometer: http://ec.europa.eu/agriculture/survey/index_en.htm; publiek debat en samenvatting conferentie: http://ec.europa.eu/agriculture/cap-post-2013/conference/index_en.htm

Europa in de wereld

Vorige week was de aandacht gericht op Europa in de wereld. Ook landen buiten de Europese Unie hebben een landbouwbeleid. Dat kan sterk verschillen, omdat ook de landbouw sterk verschilt. En toch zagen we gelijke doelstellingen. De instrumenten, daarentegen, lopen sterk uiteen. Soms wordt er wel eens over het muurtje gekeken. Zo is bekend dat Europa wijzigingen in het Amerikaanse landbouwbeleid vaak overneemt tien jaar later.

Met de billen bloot

We stelden je vorige week kort het landbouwbeleid van 5 landen voor. De wereld telt 193 onafhankelijke landen, die elk hun eigen manier van doen hebben. In de WTO moet iedereen met de billen bloot, beleidsinstrumenten worden er naast elkaar gelegd, vergeleken en goed- of afgekeurd met het oog op gelijke concurrentie op de vrije wereldmarkt. Waarom beperkten we ons vorige week tot die 5 landen? Omdat zij belangrijke spelers geworden zijn op de wereldmarkt. Bij vorige WTO-onderhandelingen was er amper sprake van deze BRIC-landen (Brazilië, Rusland, India en China) maar legden Australië en Nieuw-Zeeland de EU en de VS het vuur aan de schenen. Zij hadden hun sterk beschermde landbouwbeleid op korte tijd helemaal gewijzigd naar een openmarktbeleid, met marktprijzen die de wereldmarktprijzen benaderen. De overheidsuitgaven zijn daarom niet minder, maar ze werden verschoven van product en producent naar dienstverlening, onderzoek en ontwikkeling – wat volgens de WTO niet marktverstoring is en dus mag.

Landbouwbeleid vergelijken

De tabel hieronder geeft een goede samenvatting van het landbouwbeleid in de genoemde landen.

- **Steun aan producenten** is het aandeel in het gemiddelde brutolandbouwinkomen van alle rechtstreekse en onrechtstreekse brutotransfers of overdrachten van consumenten en belastingbetalers, via prijsjon-

Niet enkel voor landbouwers

De aanblik van al diegenen die zich vandaag met het GLB en het GLB na 2013 bemoeien, is beangstigend. De landbouw is zijn heerschappij op zijn beleid kwijt. In het publieke debat waren landbouwers en landbouworganisaties in de minderheid. De boodschap is duidelijk: het GLB van morgen zal er niet enkel voor landbouwers zijn!

De nieuwe landbouwcommissaris *Dacian Cioloș* laat niet na dit te herhalen. Ook zijn woordvoeder, *Roger Waite*, maakt er ons attent op dat het GLB niet langer het privilege is van de boer.

– Weten die anderen wel waarover het gaat?

“Uit de resultaten van de Eurobarometer bleek dat de burgers het GLB sterk ondersteunen, maar dat slechts weinigen van het GLB hadden gehoord. Dat was voor de commissaris een belangrijke reden om een publiek debat te voeren. Hij wilde burgers en maatschappij duidelijk maken dat het landbouwbeleid er ook voor hen is. Iedereen moet zijn zeg kunnen en mogen doen over de toekomst van het GLB.”

– Mensen reageren vaak niet gehinderd door kennis.

“Velen hebben meegedaan aan het publieke debat, burgers, maatschappelijke organisaties en onderzoeksinstanties. Er is wel degelijk enige kennis van zaken. Maar ook wij bezinnen ons intern hoe we de boodschap beter kunnen overbrengen. Het is een werk van lange adem. Over vier jaar zullen we aan de resultaten van de Eurobarometer merken of we erin geslaagd zijn. Het politieke debat over het GLB na 2013 zal ons hierbij helpen. Het toekomstige

landbouwbeleid zal beter verstaanbaar moeten zijn. Niet alleen voor de boeren, maar ook voor de burger of belastingbetaler. Die zal overtuigd moeten zijn van een GLB dat niet enkel voedsel produceert maar ook de natuurlijke rijkdommen goed beheert, het platteland activeert en zich inzet in de strijd tegen de klimaatverandering en het verlies van biodiversiteit. Vergeet niet dat die burger het beleid moet betalen! Hij moet weten waar hij aan toe is.”

– En dat is vandaag een probleem?

“Het huidige systeem van rechtstreekse betalingen op basis van historische producties is moeilijk uit te leggen. Betalingen die rekening houden met inspanningen die boeren leveren voor voedselzekerheid en voedselveiligheid, voor de strijd tegen klimaatverandering en verlies aan biodiversiteit zijn dat wel. Het wordt van levensbelang dat ook niet-landbouwers het landbouwbeleid begrijpen!”

– Zal een 'landbouwcommissaris' de leiding over het debat in handen kunnen houden, nu iedereen zijn zeg zal hebben over het toekomstige beleid?

“De landbouwcommissaris heeft ongetwijfeld de leiding over het debat – uiteraard binnen de financiële klijnlijnen die de Europese staatshoofden en regeringsleiders zullen vastleggen. In de Commissie zien we dat steeds meer commissarissen interesse betonen voor het GLB: de commissaris van Milieu, van Klimaatverandering, van Volksgezondheid en Consumentenbescherming, van Onderzoek en Ontwikkeling, van Ontwikkelingssamenwerking ... We gaan ervan uit dat zij het belang zullen komen versterken van een GLB dat landbouwers stimuleert om meerdere bijdragen te leveren aan de maatschappij.” ■

Tabel. Vergelijking van het landbouwbeleid in verschillende landen (in %)

	Steun aan producenten	Aandeel sterk marktverstoringende steun	Kloof interne en wereldmarktprijs	Kostprijs voor de consumenten	Aandeel in BNI
Brazilië	6	50	3	2,5	0,67
China	9	52	4	4	2,22
Rusland	14	84	10	15	0,99
VS	7	34	3	-9	0,72
Australië	6	51	0	1	0,33
Nieuw-Zeeland	1	58	1	3	0,24
EU	27	42	15	12	0,95
OESO*	21	63	13	13	0,89

* OESO: gemiddelde van de OESO-landen. De Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling telt 33 geïndustrialiseerde – en dus doorgaans rijke – landen.

Bron: OESO